

Les lleis de residus: Garantia de recollida selectiva a tots els municipis de Catalunya

Conxita Sánchez Medina

Cap de Relacions Institucionals del Departament de Medi Ambient i Habitatge

El 2 de juliol de 2008 el Parlament de Catalunya va aprovar dues iniciatives legislatives del Departament de Medi Ambient i Habitatge. Una és la llei de modificació de la Llei 6/93, reguladora de residus, i l'altra, la Llei de finançament de les infraestructures de gestió de residus i dels cànons sobre la deposició de rebuigs dels residus. La principal característica de la primera és garantir per primera vegada la recollida selectiva de tots els residus als municipis catalans, independentment del seu nombre d'habitants. El tret definitori de la segona és que regula l'obligació de la Generalitat de Catalunya de finançar les infraestructures de gestió de residus municipals, i revisa la cooperació econòmica entre el Govern i els ens locals.

Ambdós textos han seguit un procés ampli d'informació, de participació i de consens amb els diferents sectors del món local, i dels àmbits social, tècnic i econòmic. Així mateix, han disposat del treball de tots els grups al llarg de la tramitació parlamentària, la qual cosa permet tenir dos textos legislatius millorats.

El contingut de les noves lleis incideix en l'optimització de la gestió dels residus municipals tot aplicant un model més sostenible, i s'adequa als principis de la política europea posant l'èmfasi en la prevenció, la reutilització i la recuperació tant material com energètica prèvia al tractament final dels residus. Permet, doncs, l'aplicació d'un nou model més sostenible, en què el residu esdevé recurs i adquireix rellevància.

Aquestes noves lleis incideixen en l'optimització de la gestió dels residus municipals tot aplicant un model més sostenible i posen èmfasi en la prevenció, la reutilització i la recuperació

Llei reguladora de residus

Cal destacar que la llei de modificació de la Llei 6/1993, reguladora dels residus, es va aprovar per unanimitat. La novetat bàsica és que per primera vegada es garanteix per llei la recollida selectiva de tots els residus als municipis catalans, independentment del seu nombre d'habitants, i l'obligatorietat dels ens locals de consignar en els pressupostos les partides necessàries per realitzar la recollida selectiva de la matèria orgànica.

S'hi regulen aspectes com:

- Tots els ajuntaments que no facin la recollida selectiva de matèria orgànica han de presentar abans d'un any a l'Agència de Residus de Catalunya la planificació d'aquesta recollida.
- Es crea el Pla territorial sectorial d'infraestructures de gestió de residus municipals (PTSRM). Aquesta eina racionalitza la planificació al territori de les infraestructures de tractament, en funció de les necessitats existents.
- S'exigeix l'avaluació ambiental dels programes de gestió de residus, tant municipals com industrials i de la construcció. Es preveu que els programes i el Pla territorial d'infraestructures s'aprovin mitjançant decret de govern.
- S'estableix que es compensarà els ajuntaments, consells comarcals i ens locals que tinguin al seu territori plantes de residus especials declarades servei públic, i plantes de tractament i de deposició de rebuigs dels residus municipals previstes en el Pla territorial.
- Es garanteix el tractament dels residus que no es recullen de manera separada, i es dóna prioritat a la recuperació material, un aspecte clau del model de gestió de residus de Catalunya.

Dipòsit controlat de residus embalats de Cerdanyola (Argilera Elena).

Foto: Agència de Residus de Catalunya.

- Es regula la responsabilitat en la recuperació d'un sòl contaminat.
- Es determina que el Govern pot declarar servei públic el tractament de qualsevol categoria de residus, si hi ha exigències legals o tècniques o si no està garantit per la iniciativa privada.

A més per potenciar la participació ciutadana, es regula el Consell per a la Prevenció i la Gestió de Residus de Catalunya com a òrgan de participació ciutadana, que col·labora en la presa de decisions. També està garantida la participació dels ens locals en la vigilància i el control de les instal·lacions de gestió de residus situades en el seu territori, així com la participació social –mitjançant comissions de seguiment– en les instal·lacions d'interès general i estratègic.

Per primera vegada es garanteix per llei la recollida selectiva de tots els residus als municipis catalans

Finalment es modifica l'estructura de l'Agència de Residus Catalana (ARC), en el sentit que es crea la figura del/de la director/a de l'ARC i també es modifica la composició del Consell de Direcció per donar una participació més àmplia dels diferents sectors (Administració, econòmic, tècnic i social).

La Llei de finançament de les infraestructures de gestió de residus i dels cànon sobre deposició de rebuigs dels residus

Aquesta Llei, que es va aprovar per majoria, regula l'obligació de la Generalitat de Catalunya de finançar les infraestructures de gestió de residus municipals i revisa així la cooperació econòmica entre la Generalitat i els ens locals, que assumeixen les despeses d'exploració d'aquestes instal·lacions.

També s'estableixen noves figures tributàries (els cànon), que sempre retornen als municipis i que no han de suposar un increment de la taxa d'escombraries. La destinació d'aquests cànon és que s'inverteixin en el foment de la recollida selectiva de residus. El seu principal objectiu és modificar les conductes de gestió de residus que actualment encara van a deposició.

Dels recursos obtinguts d'aquests cànon, com a mínim el 50% s'ha d'invertir a tractar la matèria orgànica recollida selectivament. Això inclou tractaments que redueixen la quantitat de restes de menjar que continuen les altres escombraries. El 50% dels altres recursos s'ha d'invertir en la recollida selectiva en origen de matèria orgànica, en la recollida selectiva i reciclatge d'altres residus, en altres formes de recuperació material i en campanyes de sensibilització ambiental.

S'estableixen noves figures tributàries, els cànon, que sempre retornen als municipis i que no han de suposar un increment de la taxa d'escombraries

Planta fracció orgànica a Granollers (Valles Oriental). Foto: Agència de Residus de Catalunya.

S'amplia l'objecte de regulació del cànon i es fa extensiu a residus municipals destinats a la incineració (per a la qual cosa es preveuen 5 €/tona) i a residus de la construcció destinats a dipòsit controlat (per a la qual cosa es preveuen 3 €/tona), i entraria en vigor l'any 2009.

- Es manté el cànon de 10 €/tona per a residus municipals destinats a dipòsit controlat. Únic cànon en vigor actualment.
- Es creen dos cànons específics per a la incineració i per a la deposició controlada de residus municipals quan es donin les circumstàncies següents: en el supòsit que al cap d'un any de l'entrada en vigor de la modificació de la Llei 6/1993 els municipis no recullin separadament la matèria orgànica i disposin de plantes concretes de tractament. Entraria en vigor l'any 2010.
- Els residus de la construcció queden exempts d'aquest cànon, sempre que el tractament es faci mitjançant un pla de reciclatge que compleixi els requisits mínims fixats pel Govern de la Generalitat.

Els nous tipus de cànon han de contribuir a disminuir el desequilibri existent entre els municipis que han desplegat la recollida selectiva de la fracció orgànica i els municipis que no ho han fet. Aquestes figures tributàries es preveu que contribueixin a incentivar un comportament més respectuós amb el medi ambient i a afavorir el desenvolupament de mesures de minimització i de valorització material dels residus.

En les societats avançades com la nostra es considera que la reducció de la generació de residus i el seu màxim aprofitament són factors essencials. És per això que l'adaptació i la modificació d'aquests textos legislatius constitueixen una peça clau en la legislació catalana de residus. Tal com va dir en la seva intervenció davant el Ple Francesc Baltasar, conseller de Medi Ambient i Habitatge, aquestes lleis "representen un salt qualitatiu i d'avanç en un tema substancial".

Els cànon incentivaran un comportament més respectuós amb el medi ambient i afavoriran el desenvolupament de mesures de minimització i de valorització material dels residus